

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Hvad kommer der ud af al den Vind med Saxo og Snorro?

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Hvad kommer der ud af al den Vind med Saxo og Snorro?", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 39. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1818_324-txt-shoot-idm230/facsimile.pdf (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

end smile, og, uden at videre Sammenligning, tænke paa hvad Luther siger om sine Dages-Værelse, som længdes ganske overordentlig efter Overførelsen af det Ny Testamente, til det kom ud, men raabte som kun paa Mose-Dagene, saa paa Pfaltzeren, og, siger Luther, naar de nu endelig faae Sir och med, og en Mannes er gaet, saa raabte de: Ny!

(Fortætted.)

Overblik over det herunderne Aar.

En Høstfærdensindstribende Deel af vort Liv — naar det kommer helt — er atter færdig, lig et Efteraars, som et Nu faldt og et Nu opstod; lig et Blomster, der fremkom, spirede og visnede, og endelig at blomstre mere talen. Vi raabte os over Tænk af vore jordiske Livsdomme, som vi dog saa let kunne faae erstattede igjen, men det Uafættelige af Al. — Iken — dette usynlige Mødet, der smelter hen som Høstens Døds, som Høstens Klang — den er vi usynlige ved; dens Tab rører os sjelden. Vi søge endog at fradrive den ved tomme og dørlige Glæder, og inter synes os her mere til Verden, end det, der er et som sparsomt tilmaalt. Men hvornet ha gæstet paa os; den lader sig se paa vort Døds visne, for end vi endnu ere betænket paa at indaande dets Døds; og medens vi som dørligvisstige ere i sigtende med vore jordiske Korstige, vider den som en Ocean omkring os, spreder Ukaans Ederer med Høsternes, og, sandselsløst med Al, hvad der foregaar rundt om os, faae vi, inden vi vide det mindst deraf, ved Enden af Maaler, angrende den Tid, vi som tankeløst have ladet dengaa, og som adskillt rører med. Lald den, der ved Livets tilendbragte Vandring kan sige: jeg har nyttet mit Tid! Jeg har et sjemmelstret Livet, som en Læsting, der ikke har noget andet formaal end at fyde sin Væbse, hvor han kommer den, men jeg har haendigt og taakt over Livet og dets Bestemmelse, som det anhaarer og tilkommer Guds ypperste Skabning paa Jorden! Har han kun planset et Træ, som en usadl Vændergang vil sige ty under, som opdyret et Stykke

Jord, hvor ti Hungerige kunne mætte sig, kun avlet en Tanke, der i en eller anden Hensende kan være Efterkøbet til nogen Nytt, o, da held ham, da kan han dog sige: jeg har dog lært, ikke blot for mig selv, men for mine Nærmestneste! — For ham var Livet ingen som Sjogge, ingen vilde Haand, som den Opvandede intet veed at sige af! — Den, som tænker paa Levedes, den, som føler, at Livet ikke blev os giort som en Mangel til at faae med, men som indlære sig Bestemmede store Værdning, han vil ogsaa spømme, at sigesom der paa sin Side Graven gives et usfende Land, hvis Koster endnu ingen Taal har oplegt, saaledes gives paa denne Side af Oceanen et Land, der man venter os vigtig, dersom Livet skal være os vigtig, det Land, som Hvidfjelds led sin Snakke springe i Luften for, som Daniel Nanjou og Abalon og Videman klampede for — Fædrelandet. Med dette Land er vort Væsen som sammenfættet, at vi kun ved at læse, viese, kampe og dse for dette kunne faae, at vi have lært i Ordets aale og høie Verghina. — Og derved opstaaer den Høst og store Døds, hvis noget Datter hos sin Mønst i vor Tidkalder er blevet til Begjæret, den Døds, som Oldtidens Nationer have opreist Alere for, — Fædrelandet dækker sig. — Den er en Blomst, som Høsternes kaste Vind stråle vil kan strakte i Væsen, men som dog aldrig ganske visner, og, ved en røgende Haand, selv neddøet, snart visner sig igjen. Fædrelandet er for dets Døds, hvad en Væder er for Væsen. Han kan for et Høst vedes paa hende — men hald hende, det kan han aldrig; dertil er det Demantstaand, Naturen har stier mellem begge Hjerte, sit for stærkt. Det mindste Høst, der kommer een af dem, vil vakte igjen hine søde somparthistiske Følelser, der paa en saa beandringstørbig Maade er nedlagt i deres Sjæle. Fædrelandet er den Væder, som vi alle, der ere fødte i det Skød, hange ved, og som intet forhold i Livet kan eller bør kunne gjøre os aldeles lunke for. Dets Sorger, som dets Glæder, ere vore.

Naar den reddede Skibbrudne efter overhaat Havend, naar Stormen har lagt sig og Væsen igjen smiler venligen, ser den danske Døds

N y e s t e Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Udgang. No. 4.

Udgivet, redigeret og forlagt af E. Solbin.

Udsendes, iølge Kongel. allernaadigst Bibejlsse, med Heravskrift.

Tirsdagen den 13 Januari 1818.

Om det Gavnige af en stadig Circulation.

Det er meget at undskylde, at i et Land, hvor Papiir i et Par Generationer har været afhængigt i Stedet for Metaltænge, at man der, ved Banen, er bleven fortrolig med den Tanke, at anse Papiir, i Circulationen, som monter Sølv, og at man, i det der sidde agtes for et Gode, naar deraf høves Overskødsdel, og som betragter i Almindelighed det samme Samspil. Hæve ere, paa Grund deraf, af den Formening, at den fortløftelige hviler paa Danken, at den har skjeldne Pengetrangen, og for dem er den Tanke frækt, at Sedlernes Antal paa ten eller anden Maade burde formindskes, formæmelig naar de sate Pengetrang, og høje Nenter betales. Andre ansege imidlertid (uden at betænke, hvortil Nysgænkten har maarske udgave Sedlerne), de Sedlernes Cours tilkerdeavner, ligesom et Thermometer, Landets Formuesstand, og at man her anseer og sælge, som en Kjøbsbæger, at forholde sig rolis, endog under de naustigste Forhold, da der ei kan gøres videre, end at oppbeie en Sællingsdag, som vil fordele Laagen. Kjøslis er der den Gæst det er ei muligt at forkøffe sig en stædig Cours, medens den Anden frygter for de Midler, som sate dertil: den ene Ruder en Tanke, tilhøge, som er ham fremmed, og den anden hines ikke at vilke erkende den farlige Stilling, som er nedværdiget Papiir bringer over Samfundet, men

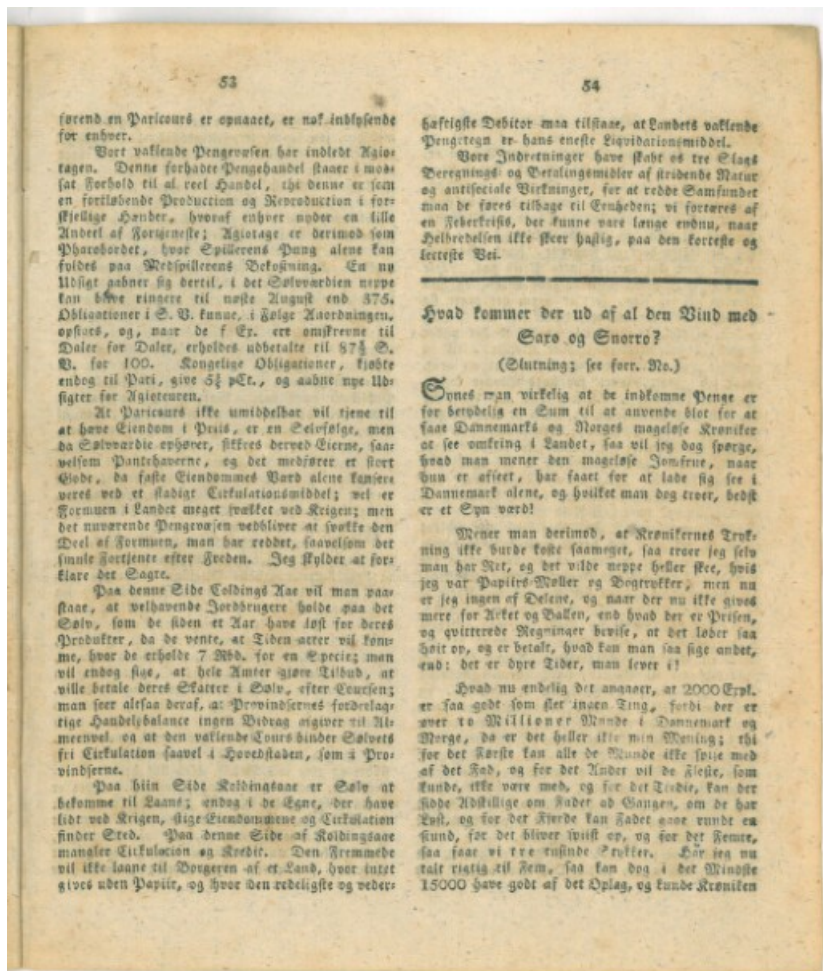
høge Hjøtte ikke om, med ohoerlig Effertanke, at gjenemarbeide Gjenstandens Vigtighed.

Penge ere et Produkt i Samfundet, efter vores ved Kultur fremkøbende Andetninger. Pengesænet følger Samfundets Andetninger; man rægt over dem, naar disse Andetninger ere seilagtige, men en fri Circulation opløser Samfundet, naar Fragt ikke sandter Pengenes Omkøb. Enhver, der forstæner mere end han fastæver, er en Producent, men tør han ei indkøbe sit Hæstjente i en fri Circulation, saa er hans Produkt uden Nytte for Sællsæbet, og uddreder deans Fragt sig i Samfundet, vore ingen at høre Erædomme eller Være, for ingen indde sig i æconomiske forbedringer eller Anlæge, hvoreil der fordrer Kjøstid, hvis Anvæter fremtiden skulle mødne, da hværlkes den forslætte Stændning i Pengesænets Omkøb, da falde vi næringeløse Lidet og Hattigdom frem.

Et Jøit kan ikke tænkes uden Produktionskraft; i det kultiverede Samfund kan ikke Ombytning af Vare for Vare, Arbeide for Arbeide finde Sted, men som Veralingemiddel afbenyttet Penge; dog maa disse medføre Realitet; derfor ere alle Metaltænge i Actusinde erkjendte for det passende Veralingemiddel, og de betragtes desuden som en almene Vare, der ved fri Circulation reproducere sig.

Menneskets Produktionskraft udvæiler sig i det Mendelige, i det Forhold dets Udvilling til

førend en Paricours er opnaaet, er nok Indblyndelse for enhver.

Der vakkende Pengesøgen har indledt Kjøbtagen. Denne forbadt Pengesøgen i modsat forhold til al reel Handel, thi denne er som en fortidende Production og Reproduktion i forskellige Hænder, hvorefter enhver nyder en lille Andeel af Fortjeneste; Kjøbtage er derimod som Hænderbødet, hvor Spillets Pung alene kan foldes paa Kjøbspillens Besiddelse. Er nu Udbyttet paa den Hænderbødet, i det Solvordien næppe kan lide rinnere til næste August end 375 Obligationer i S. V. Kanne, i Folge Kjøbningen, og, naar de i Et. ere omfremte til Daler for Daler, erholdes udbetalte til 875 S. V. for 100. Kongelige Obligationer, kjødt endog til Paris, give 54 pCt., og aadte nye Udgifter for Aalestuen.

At Paricours ikke umiddelbar vil tjene til at have Eiendom i Paris, er en Selvfølge, men da Solvordien erholdes, stikker derved Cicens, saavel som Pantehavene, og det medfører et stort Gæde, da disse Eiendommens Værd alene kan tjene ved et stadigt Circulationsmiddel; vel er Formuen i Landet meget forøket ved Krigen; men det nuværende Pengesøgen vedbliver at søkke den Deel af Formuen, man har reddet, saavel som det smule Fortjeneste efter Krigen. Jeg holder at forklare det Sagte.

Paa denne Side Kjøbtage har vi man paa saare, at velhavende Kjøbmande holde paa det Solv, som de siden et Aar have løst for deres Produkter, da de vente, at Tiden næst vil komme, hvor de erholdes 7 Rbd. for en Specie; man vil endog sige, at hele Amer. gjøre Tilbud, at ville betale deres Skatter i Solv, efter Krigen; man seer altsaa deraf, at Provindernes fordelagtige Handelsbalance ingen Videns og giver til Almenvel, og at den vakkende Cours hinder Solvets fri Circulation saavel i Hovedstaden, som i Provinderne.

Paa hin Side Kjøbtage er Solv at bestemme til Paant; endog i de Lande, der have lidt ved Krigen, lige Eiendommene og Circulation finder Etad. Paa denne Side af Kjøbtage mangler Circulation og Kredit. Den fremmede vil ikke laane til Borgere af et Land, hvor intet gæves uden Papir, og hvor den redeligste og veder-

haftigste Debitor man tilfaar, at Landets vakkende Pengesøgen er hans eneste Liquidationsmiddel.

Der Indretninger have stiftet et tre Slags Vereenings- og Verolingsmidler af stribende Natur og artificielle Virkinger, for at vedde Samfundet man de faares tilbage til Enigheden; vi fortæres af en Reberkriso, der kunne være længe endnu, naar Helbredelsen ikke blev hastig, paa den korteste og letteste Ve.

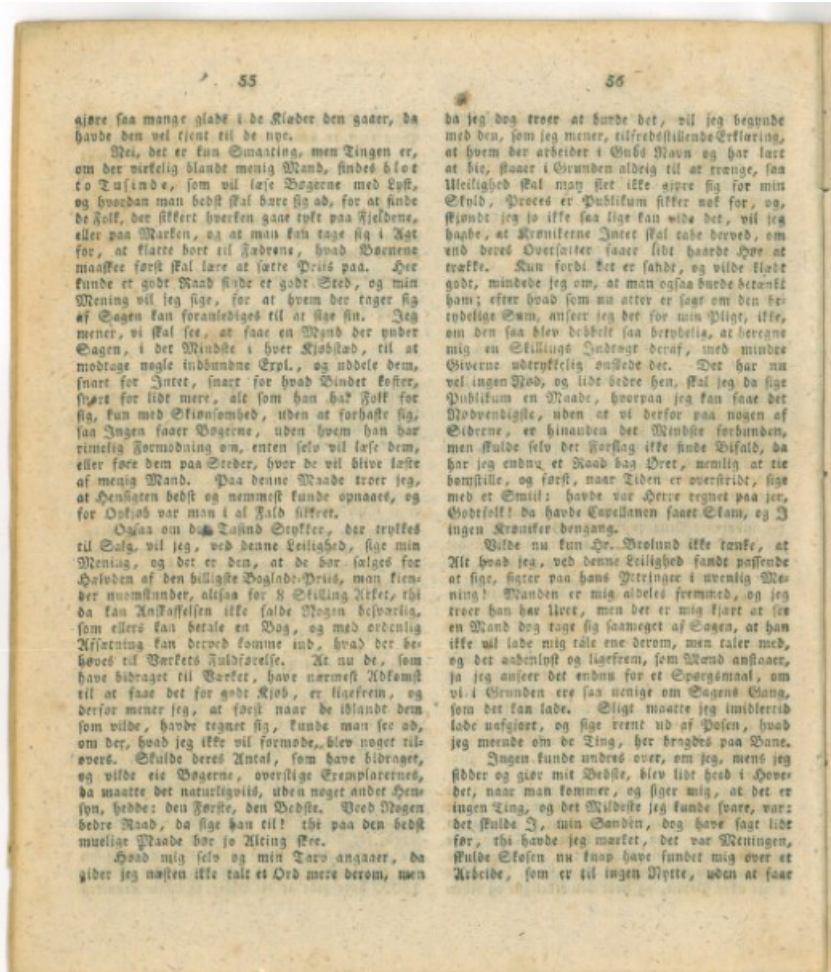
Hvad kommer der ud af al den Vind med Caro og Snorro?
(Slutning; see forr. No.)

Synes man virkelig at de indkomne Penge er for betydelig en Sum til at anvende blot for at faae Danmark og Norges mageløse Kreniter og see omkring i Landet, saa vil jeg dog spørge, hvad man mener den mageløse Jomfrue, naar hun er afstet, har faaet for at lade sig see i Danmark alene, og hvilket man dog troer, bedst er et Egn vord!

Mener man derimod, at Kreniternes Trøsting ikke kunde være saameget, saa troer jeg selv man har Ret, og det vilde næppe heller see, hvis jeg var Papirs-Møller og Dømtroster, men nu er jeg ingen af Delene, og naar der nu ikke gives mere for Kret og Dømt, end hvad der er Prisen, og qvitterede Kreniter hvilke, at det loder saa godt op, og er betalt, hvad kan man saa sige andet, end: det er dyre Tider, man lever i!

Hvad nu endelig det angaaer, at 2000 Eryl. er saa godt som her ingen Ting, fordi der er over 10 Milioener Munde i Danmark og Norge, da er det heller ikke min Mening; thi for det første kan alle de Munde ikke spise med af det Kød, og for det andet vil de fleste, som kunde, ikke være med, og for det tredje, kan der ikke Mållige om Hæder og Ganger, om de har Lyst, og for det fjerde kan Hædet være rundt en Hund, for det bliver vist op, og for det femte, saa saar vi tre tusinde Strækker. Er saa nu talte rigtig til Dem, saa kan dog i det Mindste 15000 have godt af det Oplag, og kunde Kreniten

55
 gjøre saa mange glæde i de Kløder den gaar, da
 havde den vel tjent til de nye.

Nei, det er kun Smaating, men Tingen er,
 om der virkelig blandt menig Mand, findes blot
 10 Tusinde, som vil læse Bogerne med Lyst,
 og hvoedan man bedst skal lære sig ad, for at finde
 de folk, der stikket huerken gaar tyst paa Hjeldene,
 eller paa Marken, og at man kan tage sig i Nat
 for, at lære bort til Aedene, hvad Væsenene
 maatte først skal lære at læse Prens paa. Her
 kunde et godt Raad være et godt Seed, og min
 Mening vil jeg sige, for at hvem der tager sig
 af Sagen kan forandredes til at sige sin. Jeg
 mener, vi skal see, at saae en Mand der under
 Sagen, i det Mindste i hver Kjøbslad, til at
 modtage nogle indbundne Expl., og uddele dem,
 snart for Innet, snart for hvad Vinder Løstet,
 snart for lidt mere, alle som han har folk for
 sig, kun med Skinsomhed, uden at forbaere sig,
 saa Ingen saae Bogerne, uden hvem han har
 rimelig Formodning om, enten selv vil læse dem,
 eller faae dem paa Steder, hvor de vil blive læste
 af menig Mand. Paa denne Maade troer jeg,
 at Hensigten bedst og nemmest kunde opnaaes, og
 for Oplys var man i al Fald sikret.

Ogaa om den Tidind Sygter, der trykkes
 til Sals, vil jeg, ved denne Leilighed, sige min
 Mening, og det er den, at de der selges for
 Halvdelen af den billige Boglands-Pris, man sien-
 der nuomkunder, altsaa for 8 Stilling Niser, thi
 da kan Anværfelsen ikke salde Nogen besværlig,
 som ellers kan betale en Dag, og med ordentlig
 Afmærkning kan derved komme ind, hvad der be-
 høved til Bærrets Faldstælle. At nu de, som
 have bidraget til Bærret, have nærmest Adkomst
 til at faae det for godt Kjøb, er lifværem, og
 derfor mener jeg, at det naar de blandt dem
 som vilde, havde tegnet sig, kunde man se ad,
 om der, hvad jeg ikke vil formode, blev noget til-
 over. Skulde deres Antal, som have bidraget,
 og vilde eis Bogerne, overlige Exemplarernes,
 da maatte det naturligvis, uden noget andet Hen-
 syn, hedde: den Første, den Bedste. Ved Nogen
 bedre Raad, da sige han til! thi paa den bedst
 muelige Maade bør jo Alting ske.

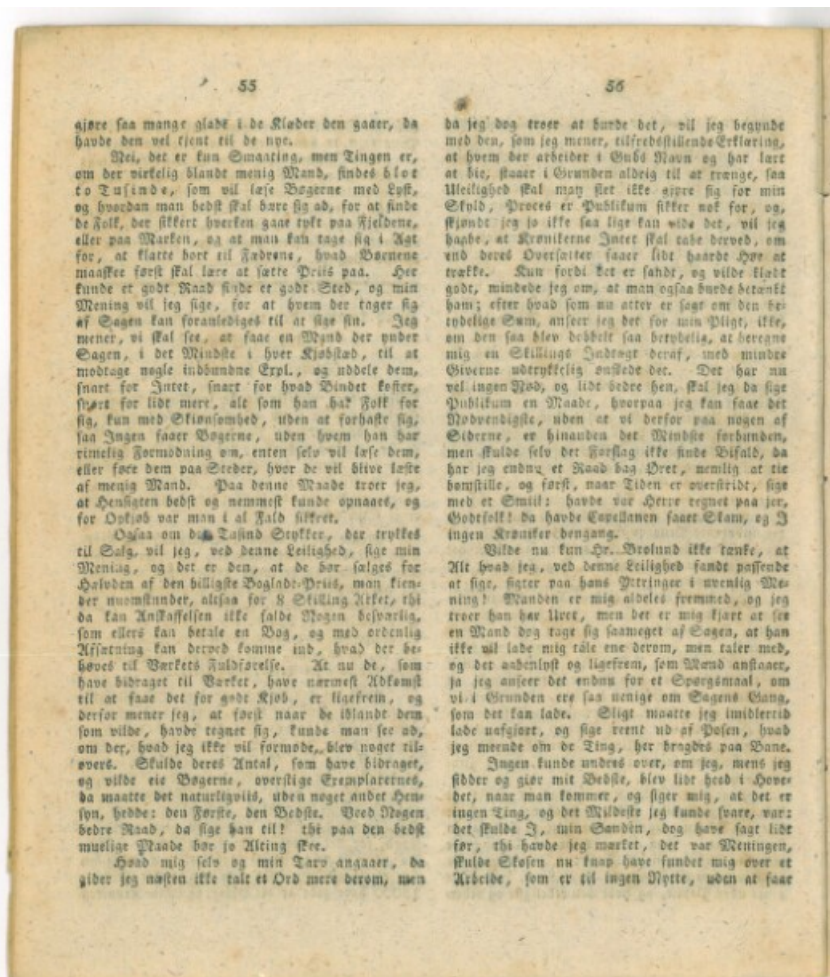
Hvad mig selv og min Tare angaar, da
 gider jeg næsten ikke tale et Ord mere deraf, men

56
 da jeg dog troer at burde det, vil jeg begynde
 med den, som jeg mener, tilfredsstillende Erfaring,
 at hvem der arbejder i Guds Naam og har lært
 at hie, saar i Grunden aldrig til at vrænge, saa
 Heilighed skal man her ikke gjøre sig for min
 Skuld, Proves er Publikum sikker nok for, og,
 skjøndt jeg jo ikke saa lige kan vide det, vil jeg
 haabe, at Kronikerne Innet skal take derved, om
 end derved Overfatter saar lidt haardt Høje at
 trække. Kun fordi det er sandt, og vilde liget
 godt, mindede jeg om, at man ogsaa burde betænk
 ham; efter hvad som nu otter er sagt om den kri-
 tiske Sam, anser jeg det for min Pligt, ikke,
 om den saa blev dobbelt saa betydelig, at berøge
 mig en Skillinge Andragt deraf, med mindre
 Giverne udtrykkelig ønskede det. Det har nu
 vel ingen Nød, og lidt bedre hen, skal jeg da sige
 Publikum en Maade, hvoepaa jeg kan faae det
 Nødvendigt, uden at vi derfor paa nogen af
 Siderne, er hinanden det Mindste forbunden,
 men skulde selv det Forslag ikke finde Bifald, da
 har jeg endnu et Raad bag Bæret, nemlig at tie
 hemstille, og først, naar Tiden er overfird, sige
 med et Smil: havde vor Hætt regnet paa jer,
 Gødtfolk! da havde Copellanen saaret Stam, og I
 ingen Andagter dengang.

Skulde nu kun Hr. Bærlund ikke tænke, at
 Alt hvad jeg, ved denne Leilighed sands passende
 at sige, saar paa hans Yttringer i nærliggende
 Mening? Manden er mig aldeles fremmed, og jeg
 troer han har liest, men det er mig klart at
 en Mand dog tage sig saameget af Sagen, at han
 ikke vil lade mig tale ene deraf, men taler med,
 og der udenloft og lifværem, som Mand anstaaer,
 ja jeg anser det endnu for et Spørgsmaal, om
 vi i Grunden ere saa enige om Sagens Gang,
 som det kan lade. Digt maatte jeg imidlertid
 lade uafgjort, og sige rent ud af Posen, hvad
 jeg meende om de Ting, her bragtes paa Bane.

Ingen kunde undværs over, om jeg, mens jeg
 sidder og giver mit Bedste, blev lidt heet i Hove-
 det, naar man kommer, og siger mig, at det er
 ingen Ting, og det Mildeste jeg kunde sære, var
 det skulde I, min Sanden, dog have sagt lidt
 for, thi havde jeg mærket, det var Næitingen,
 skulde Skofen nu knap have fundet mig over et
 Arbeide, som er til ingen Nytte, uden at faae

55
 gjøre saa mange glæde i de Kløder den gaar, da
 havde den vel tjent til de nye.

Nei, det er kun Smaating, men Tingen er,
 om der virkelig blandt menig Mand, findes blot
 10 Tusinde, som vil læse Bøgerne med Lyst,
 og hvordan man bedst skal lære sig ad, for at finde
 de folk, der stillet hverken gaar tørt paa Hjeldene,
 eller paa Marsten, og at man kan tage sig i Nat
 for, at lære bort til Andene, hvad Væsenene
 maatte først skal lære at læse Pæris paa. Her
 kunde et godt Raad være et godt Seed, og min
 Mening vil jeg sige, for at hvem der tager sig
 af Sagen kan foranlediges til at sige sin. Jeg
 mener, vi skal see, at faae en Mand der under
 Sagen, i det Mindste i hver Kjøbsstad, til at
 modtage nogle indbundne Expl., og uddele dem,
 snart for Andet, snart for hvad Vinder Løstet,
 snart for lidt mere, alle som han har folk for
 sig, kun med Skinsomsed, uden at forbaere sig,
 saa Ingen faaer Bøgerne, uden hvem han har
 rimelig Formodning om, enten selv vil læse dem,
 eller faae dem paa Steder, hvor de vil blive læste
 af menig Mand. Paa denne Maade tror jeg,
 at Hensigten bedst og nemmest kunde opnaaes, og
 for Oplys var man i al Fald sikret.

Ogaa om den Tidind Sygter, der trykkes
 til Sals, vil jeg, ved denne Leilighed, sige min
 Mening, og det er den, at de der salges for
 Halvdelen af den billige Boglands-Pris, man sien-
 der nuomkunder, altsaa for 8 Stilling Niser, thi
 da kan Ankøbsliden ikke salde Nogen besværlig,
 som ellers kan betale en Dag, og med ordentlig
 Afbetaling kan derved komme ind, hvad der be-
 høves til Bærrets Faldstælle. At nu de, som
 have bidraget til Bærret, have nærmest Adkomst
 til at faae det for godt Kjøb, er lifværem, og
 derfor mener jeg, at det naar de blandt dem
 som vilde, havde tegnet sig, kunde man se ad,
 om der, hvad jeg ikke vil formode, blev noget til-
 over. Skulde deres Antal, som have bidraget,
 og vilde eis Bøgerne, overlige Exemplarernes,
 da maatte det naturligvis, uden noget andet Hen-
 syn, hedde: den Første, den Bedste. Ved Nogen
 bedre Raad, da sige han til! thi paa den bedst
 muelige Maade bør jo Alting ske.

Haad mig selv og min Tare angaaer, da
 gæder jeg næsten ikke tal et Ord mere deraf, men

56
 da jeg dog troer at burde det, vil jeg begynde
 med den, som jeg mener, tilfredsstillende Erfaring,
 at hvem der arbejder i Guds Naam og har lært
 at hie, faaer i Grunden aldrig til at vrænge, saa
 Heilighed skal man her ikke gjøre sig for min
 Skuld, Proves er Publikum sikker nok for, og,
 skønde jeg jo ikke saa lige kan vide det, vil jeg
 haabe, at Kronikerne Intet skal tage derved, om
 end derved Overfatter faaer lidt haardt Høje at
 træffe. Kun fordi det er sandt, og vilde liget
 godt, mindede jeg om, at man ogsaa burde betænk
 ham; efter hvad som nu otter er sagt om den kri-
 tiske Sam, anser jeg det for min Pligt, ikke,
 om den saa blev dobbelt saa betydelig, at berøge
 mig en Skillinge Andragt deraf, med mindre
 Giverne udtrykkelig anbede det. Det har nu
 vel ingen Rød, og lidt bedre hen, skal jeg da sige
 Publikum en Maade, hvorpaa jeg kan faae det
 Nødvendige, uden at vi derfor paa nogen af
 Siderne, er hinanden det Mindste forbunden,
 men skulde selv det forslag ikke finde Tilfald, da
 har jeg endnu et Raad bag Bæret, nemlig at tie
 hemmelig, og først, naar Tiden er overfird, sige
 med et Smil: havde vor Hætt regnet paa jer,
 Gødtfolk! da havde Copellanen faaet Stam, og I
 ingen Andagter dengang.

Skulde nu kun Hr. Bærlund ikke tænke, at
 Alt hvad jeg, ved denne Leilighed sander passende
 at sige, faaer paa hans Ytringer i menig Men-
 ning? Manden er mig aldeles fremmed, og jeg
 tror han har Lyst, men det er mig klart at jeg
 en Mand dog tage sig saameget af Sagen, at han
 ikke vil lade mig tale ene derom, men taler med,
 og der udenloft og lifværem, som Mand anstaaer,
 ja jeg anser det endnu for et Spørgsmaal, om
 vi i Grunden ere saa enige om Sagens Gang,
 som det kan lade. Etligt maatte jeg imidlertid
 lade uafgjort, og sige trent ud af Posen, hvad
 jeg meende om de Ting, her bragtes paa Bane.

Ingen kunde undværs over, om jeg, mens jeg
 sidder og gæder mit Bedste, blev lidt heet i Hove-
 det, naar man kommer, og siger mig, at det er
 ingen Ting, og det Mildeste jeg kunde sære, var
 det skulde I, min Sanden, dog have sagt lidt
 for, thi havde jeg mærket, det var Næstingen,
 skulde Skofen nu knap have fundet mig over et
 Arbeide, som er til ingen Nytte, uden at faae

Ud af fort! Men nu er Kretsen med mig det
 Trindste, thi vel er jeg et meget ubetrukket Men-
 neske i Grundten, men hvad jeg, med Guds Hjelp,
 kan og vil gjøre for Fædrelandets Historie og
 Tungemaal, det er, i Gjerdsel, det ikke ubetrukket,
 og kun en sjælden Dydenhed, eller jammerlig
 Drog: Jægt kunde bevæge mig til at kalde det,
 eller lade det, upaaagt, af Mand kalde saa.
 Men betragte Sagen fra det allerlaveste Fornufts-
 Standpunkt, blot i Hensende til Statens uboortet
 Tare, da er det ingenlunde ubetrukket, om No-
 manmand faar sit Fædrelands Old-Kronike i en
 Skilleff, som kan behøve dem! Hvad nu Sagen
 er, naar den betragtes fra en højere, historisk
 Standpunkt, vil jeg ikke gjenage, men sig vil
 jeg, hvad Sandhed er, at Nærligheden af, blot
 at give Kronikerne saa danske og folkelige, som
 jeg formaar, forudfatter et Sammenkald af Folk,
 Hæring og Omskandigheder, som ikke indtræffe i
 hvert Aarhundrede, og som ventelig aldrig vilde
 indtræffe meer, thi de Omstændigheder under hvilke
 jeg i Dandemmen blev fortroelig med der Gaa-
 melbaas i Tankegang og Tungemaal, i de Kroge
 af Fædrelandet, hvor det havde holdt sig længe,
 og iust da sagde Herrel, ere udenriv i u fæ-
 frendue, ligesom Hælfærdigen man man gaar,
 naar man videnfærdig skal komme ind i det gamle
 Heedens Hærfærdiger og Tungemaal, men havde
 jeg ikke havt den gammelbasse Grundboed, da
 var jeg blevet haagende, som det er gaart fier,
 og havde aldrig lært at tolke de Gamle for Sels-
 kabsfar og Jude. Det er lænat fra, at være
 nogen Hærfærdige hos mig, at Lyften har været
 mig saa god, men det var en Hærfærdige af mig,
 heds jeg ikke af alle Hærfærdige modfætte mig den
 Hærfærdige, at det er ligefærdigt, enten jeg kom-
 mer til at tage Lide eller Wegert af det dyrbare
 Hærfærdige med mig i Gæven, at et Par tusinde
 Daler eller Gærfærdige er mere værd end Opsam-
 lingen og Sammenfærdigen af saameget Herligt
 i Danmarks Land og Tungemaal, som faar paa
 Nippet at forvænde, end den realise Haandbræ-
 ning jeg er dannet, og først glemme mange fere
 Hærfærdige hæret og drevet til at hede Hærfærdige, for
 at de, om de selv vil, kan igjen kende sig i Hærfærdige,
 og da, efter at have prøvet alle Ting, sig
 til at vælge det Bedste!

Altsaa, man sig om mig hvad man vil:
 jeg har mit Regnskab at afgjætte for mere Hærfærdige
 Dommere: Gud og Efter-Slægten; men
 naar man kalder det ingen Ting, hvad jeg alder
 for Heedens Historie, da siger jeg: bevil! eller
 lad mig arbejde i Noet gjør det bedre, om
 I kan, eller tog til Toffe!

N. F. S. Grundtvig.

Indenlandske Esterretninger.

I afvigte Aar 1816 til 1817 var i Sko-
 denhaav Tallet af de Agetviede 775 Par; Født
 af Mandt, 1674, af Qvindt, 1552, tilfammen
 3226; Døde af Mandt 1554, af Qvindt,
 1336, tilfammen 2890. Altsaa 366 flere fødte
 end døde. — I det næstforegaende 1815 til 1816
 derimod var Tallet af Agetviede 1016 Par;
 Født, af Mandt, 1821, af Qvindt, 1790, til-
 fammen 3611; Døde, af Mandt, 1704, af
 Qvindt, 1369, tilfammen 3073, altsaa 538
 flere fødte end døde. — Vi see heraf, at der fra
 1816 til 1817 ere 241 færre agetviede, 355
 færre fødte, og Overskudet af de fødte 172
 mindre end det næstforegaende Aar 1815 til
 1816. — I Sjens Stift har i Kirkeåret 1817
 de fødtes Tal været større end i det næstfore-
 gaende; 308; derimod var de Agetviedes Tal
 298 mindre; Færdet var omtrent som 14 med
 15. — I Hollands og Følfærdes Stift
 vare i Aaret 1816: 647 Par Agetviede, og
 1817 derimod kun 607 Par, altsaa 40 Par
 færre; men Overskudet af de fødte var 1817 der-
 imod 1035, istedet for at det 1816 kun var 947.
 — I Slesvig ere 300 færre fødte og 177
 færre agetviede. — I Holsten 162 flere fødte
 og 194 færre agetviede. — Disse Resultater
 vise, at Agetviederne paa de fleste Steder i Dan-
 mark aftage, og det i en anselig Grad, og at
 Fægten see Overbefolkning er ugrundet. Skulle
 Hærfærdigerne saaledes vedblive at aftage, saa vil
 den Hærfærdige, som hidtil har gjort saa store
 Fremfærdige, snart gaar tilbage igjen. Vel ere i
 afvigte Aar i adskillige Provindejer Hærfærdiges Tal
 større end de Dødes, men denne Hærfærdige er en
 Folge af tidligere, tidligere under Keigen, ind-

Ud af fort! Men nu er Kretsen med mig det
 Trindste, thi vel er jeg et meget ubetrukket Men-
 neske i Grundten, men hvad jeg, med Guds Hjelp,
 kan og vil gjøre for Fædrelandets Historie og
 Tungemaal, det er, i Jordbødt, det ikke ubetrukket,
 og kun en sjælden Dyrdedighed, eller jammerlig
 Drog: Jægt kunde bevæge mig til at kalde det,
 eller lade det, upaaagtet, af Mand kalde saa.
 Men betragte Sagen fra det allerlaveste fornufts-
 Standpunkt, blot i Hensende til Statens uboortet
 Tare, da er det ingenlunde ubetrukket, om No-
 manmand faar sit Fædrelands Old-Kronike i en
 Skilleff, som kan behøve dem! Hvad nu Sagen
 er, naar den betragtes fra en højere, historisk
 Standpunkt, vil jeg ikke gjættage, men sig vil
 jeg, hvad Sandhed er, at Nærligheden af, blot
 at give Kronikerne saa danske og folkelige, som
 jeg formaar, forudfatter et Sammenkald af Folk,
 Hæring og Omskandigheder, som ikke indtræffe i
 hvert Aarhundrede, og som ventelig aldrig vilde
 indtræffe meer, thi de Omstændigheder under hvilke
 jeg i Dandemmen blev fortroelig med der Gaa-
 melbaas i Tankegang og Tungemaal, i de Kroge
 af Fædrelandet, hvor det havde holdt sig længst,
 og vist da sagde Jævel, ere udenrigt i u fæ-
 frendte, ligesom Hælfærdigen man man gaar,
 naar man videnfærdig skal komme ind i det gamle
 Heedens Hærfærdiger og Tungemaal, men havde
 jeg ikke havt den gammelbasse Grundboed, da
 var jeg blevet hængende, som det er gaart fier,
 og havde aldrig lært at tolke de Gamle for Sels-
 kabsfar og Jule. Det er lænat fra, at være
 nogen Hærfærdige hos mig, at Lyften har været
 mig saa god, men det var en Hærfærdige af mig,
 heds jeg ikke af alle Hærfærdige modfætte mig den
 Hærfærdige, at det er ligesom, enten jeg kom-
 mer til at tage Lide eller Wegt af det dyrbare
 Hærfærdige med mig i Heaven, at et Par tusinde
 Daler eller Gremplarer er mere værd end Opsam-
 lingen og Sammenføjningen af saameget Herligt
 i Danmarks Aand og Tungemaal, som faar paa
 Nippet at forvinde, end den realise Haandbræ-
 ning jeg er dannet, og først gennem mange fere
 Handelser hær og drevet til at hede Folket, for
 at de, om de selv vil, kan igjen kende sig i Hjem-
 met, og da, efter at have prøvet alle Ting, sig
 til at vælge det Bedste!

Altsaa, man sig om mig hvad man vil:
 jeg har mit Regnskab at afgjætte for mere Hærfærdige
 Dommere: Gud og Efter-Slægten; men
 naar man kalder det ingen Ting, hvad jeg alder
 for Heedens Historie, da siger jeg: bevil! eller
 lad mig arbejde i Noet gjør det bedre, om
 I kan, eller tog til Toffe!

N. F. S. Grundtvig.

Indenlandske Esterretninger.

I afvigte Aar 1816 til 1817 var i Sko-
 denhaav Tallet af de Agetviede 775 Par; fødte
 af Mandt, 1674, af Qvindet, 1552, tilfammen
 3226; Døde af Mandtjon 1554, af Qvindet,
 1336, tilfammen 2890. Altsaa 366 flere fødte
 end døde. — I det næstforegaende 1815 til 1816
 derimod var Tallet af Agetviede 1016 Par;
 fødte, af Mandt, 1821, af Qvindet, 1790, til-
 fammen 3611; Døde, af Mandt, 1704, af
 Qvindet, 1369, tilfammen 3073, altsaa 538
 flere fødte end døde. — Vi see heraf, at der fra
 1816 til 1817 ere 241 færre agetviede, 355
 færre fødte, og Overskudet af de fødte 172
 mindre end det næstforegaende Aar 1815 til
 1816. — I Høens Stift har i Kirkeåret 1817
 de fødtes Tal været større end i det næstfore-
 gaende; 308; derimod var de Agetviedes Tal
 298 mindre; Hærfærdiget var omtrent som 14 med
 15. — I Hollands og Følkers Stift
 vare i Aaret 1816: 647 Par Agetviede, og
 1817 derimod kun 607 Par, altsaa 40 Par
 færre; men Overskudet af de fødte var 1817 der-
 imod 1035, istedet for at det 1816 kun var 947.
 — I Slesvig ere 300 færre fødte og 177
 færre agetviede. — I Holsten 162 flere fødte
 og 194 færre agetviede. — Disse Resultater
 vise, at Hærfærdierne paa de fleste Steder i Dan-
 mark aftage, og det i en anselig Grad, og at
 Hærfærdien for Oversbefolkning er ugrundet. Skulle
 Hærfærdierne saaledes vedblive at aftage, saa vil
 den folkeformærelse, som hidtil har gjort saa store
 Fremfærd, snart gaar tilbage igjen. Vel ere i
 afvigte Aar i adskillige Provinde Hærfærdies Tal
 større end de Dødes, men denne formærelse er en
 Folge af tidligere, tidligere under Keigen, ind-

